

Kungl. Maj:ts tal

på rikssalen vid riksdagens öppnande den 11 januari 1921.

Gode Herrar och Svenske Män!

Jag hälsar Eder välkomna till Edert ansvarsfulla värv.

Sedan Jag sist mötte Eder här har den som stod min äldste sons hjärta närmast, Sveriges ädla Kronprinsessa, till vår stora och djupa sorg gått bort ur denna tiden. Vi känna alla vad hon varit och vad hon verkat för Sitt nya fosterland. Välsignat vare hennes minne.

I överensstämmelse med Edert beslut vid förra Riksmötet har Sveriges anslutning till Nationernas Förbund numera genomförts. Ehuru förbundet ännu är i sin begynnelse, finnas grundade förhoppningar, att det inom en snar framtid skall nå en utveckling, som tillåter det att med framgång fullfölja sin höga uppgift. Ett betydelsefullt resultat av förbundets första möte har vunnits genom upprättandet av en fast mellanfolklig domstol; beslutet härom har av Mig ratificerats.

Frågan om Ålands blivande statliga ställning har under det förflutna året hänskjutits till Nationernas Förbunds Råd och är nu föremål för dess utredning.

Den samförståndets politik, som fått sitt uttryck i de inter-skandinaviska mötena, har under det gångna året med framgång fullföljts.

Huru stora förhoppningar man än må hysa om framgång åt strävandena att åstadkomma och bevara samförstånd och fred mellan jordens folk, är det dock alljämt nödvändigt att tillse, att det egna landets försvarskraft upprätthålles. De förslag jag i sådant syfte ärnar underställa Eder äro så avvägda, att den pågående revisionen av rikets försvarsväsen icke genom deras antagande föregripes.

Den ekonomiska kris, som världskrigets förstörelse fört med sig, har nått jämväl vårt land. Över flertalet av näringslivets områden kastar den sin mörka skugga. För dess bekämpande äro endräktigt arbete, omtanke och sparsamhet i allmän och enskild hushållning mera än någonsin av nöden. Möjligheten att genom statens ingripande bringa jämvikt i de av världskrisen rubbade förhållandena är utan tvivel synnerligen begränsad. Vissa åtgärder torde emellertid i särskilda fall kunna visa sig erforderliga för uppehållet av det nationella näringslivet; undersökningar i sådant avseende pågå. Jämväl torde anordningar från det allmännas sida krävas för att lindra den nöd, som hotar att uppkomma av den alltjämt stigande arbetslösheten. I detta syfte komma att av Eder äskas anslag, främst gående ut på beredande av tillfällen till arbete.

Det finansiella läget har gjort det nödvändigt att iakttaga den största begränsning i fråga om statens utgifter. Framför allt gäller detta beträffande nya ändamål och sådana utgifter, vartill medel äro avsedda att anskaffas genom upplåning.

I anslutning till den mening, som uttalades av fjolårets riksdag, anser Jag, att någon skärpning av den direkta beskattningen icke bör ifrågasättas. För beredande av nödiga medel till statsregleringen kommer Jag att föreslå påläggandet av vissa finanstullar samt fortsatt upptagande av omsättnings- och utskänkningsskatt på spritdrycker.

Såväl finansiella hänsyn som den pågående utredningen om enhetlig organisation av socialförsäkringens olika grenar föranleder Mig att icke detta år upptaga och för Eder framlägga frågan om obligatorisk sjukförsäkring. Däremot kommer Jag att jämväl i år äska anslag till förstärkt understöd åt den frivilliga sjukförsäkringen. Även ämnar Jag förelägga Eder förslag till ytterligare förbättrande av den allmänna pensionsförsäkringen.

Dyrtdistillägg till tjänstemän och pensionstagare äro alltjämt erforderliga. Anslag härtill komma att av Eder äskas. Även kommer Jag att föreslå Eder, att den reglering av löneförhållandena inom vissa delar av statsförvaltningen, som nyligen företagits, nu skall utsträckas till andra delar därav, nämligen statsdepartementen, de centrala ämbetsverken, överrätterna, arméns och flottans personal, utrikesrepresentationen, tullstaten och fångvårdsstaten. För de tre sistnämnda förvaltningsområdena kommer Jag tillika att föreslå avsevärda organisationsändringar.

Avvecklingen av de under kristiden upprättade statskommissionernas verksamhet är i det närmaste fullbordad. Ordnandet av statsverkets ekonomiska förhållanden i anledning av densamma bör nu upptagas till prövning. Jag kommer att härom göra förslag.

Den verksamhet, som statens odlingskommitté och den därunder hörande organisationen utövar, är avsedd att under året upphöra. Jag ämnar föreslå Eder, att en betydande del av de för nyodlingsverksamheten under krisåren anvisade, hittills icke använda medlen, skall användas till förstärkande av de förefintliga odlingslånefonderna.

Angelägenheten av att i vidgad mån tillgodose ungdomens sociala fostran och att tillföra näringslivet ökade hjälpmedel föranleder Mig att påkalla Eder medverkan för ytterligare utbyggnad av det skolsystem, vartill grunden lagts genom 1918 års beslut om upprättande av praktiska ungdomsskolor.

Frågan om jämkningar i vissa bestämmelser i den svenska arbetstidslagen är under utredning; sedan denna fullbordats, skall Jag förelägga Eder förslag i ämnet.

Det förslag till ny konkurslag, som förelades 1920 års riksdag, har i anledning av riksdagens hemställan undergått förnyad granskning och kommer att med vissa ändringar underställas Eder prövning. I haven vidare att vänta lagförslag, avseende dödsstraffets avskaffande och vissa andra straffrättsliga frågor, förslag innefattande ändringar i jordabalken samt förslag till lagar om upphävande av patronatsrätt och om kantorer. Förslag till ny jorddelningslagstiftning är utarbetad och skall, därest granskningen därav hinner slutföras, för Eder framläggas. Utredning pågår om vissa ändringar i lagen om val till riksdagen samt rörande kvinnans anställning i statstjänst, och hoppas jag kunna förelägga Eder förslag jämväl i dessa ämnen.

Jag kommer att även vid denna riksdag av Eder äska särskilda deputerade att med mig överlägga.

Nedkallande Guds välsignelse över Eder och Edra arbeten förklarar Jag detta lagtima riksmöte öppnat och förbliver Eder, Gode Herrar och Svenske Män, med all kunglig nåd och ynnest städse välbevågen.